

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 23/04-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. januára 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. K., primátora mesta Stará Turá, zastúpeného advokátom doc. JUDr. L. F., CSc., B., podľa čl. 127a Ústavy Slovenskej republiky proti neústavnému a nezákonnému rozhodnutiu Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktorým došlo k porušeniu čl. 71 ods. 1 druhej vety v spojení s čl. 65 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, § 5 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a § 3 ods. 1 písm. a), ods. 6 a 7 zákona č. 506/2001 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. K., primátora mesta Stará Turá, **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 12. novembra 2003 doručené podanie Ing. J. K., primátora mesta Stará Turá (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom doc. JUDr. L. F., CSc., B., označené ako „Sťažnosť podľa čl. 127a ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“.

Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ ním napáda neústavný a nezákonný postup a rozhodnutie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 19706/2003-53 z 3. septembra 2003, ktorým ustanovilo záväzný limit dotácie na bežné výdavky úseku školstva pre rok 2003. Sťažovateľ namietal, že uvedená úprava je v rozpore s čl. 71 ods. 1 druhou vetou v spojení s čl. 65 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), § 5 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) a § 3 ods. 1 písm. a), ods. 6 a 7 zákona č. 506/2001 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení“).

Hoci na základe takto formulovanej sťažnosti si sťažovateľ uvedomuje, že „*čl. 127a ods. 1 ústavy umožňuje orgánom územnej samosprávy podať sťažnosť len proti neústavnému a nezákonnému rozhodnutiu alebo nezákonnému a neústavnému zásahu do vecí územnej samosprávy, t. j. ak sa tieto rozhodnutia, resp. zásahy dotýkajú vecí, ktoré patria do samosprávnej pôsobnosti obce, resp. samosprávneho kraja*“, napriek tomu vychádza z právneho názoru, že ústavný súd je oprávnený a povinný o jeho sťažnosti rozhodnúť. Tento svoj právny názor opiera o nasledovné argumenty:

„a) právo upravené v čl. 71 ods. 2 druhá veta je ústavným právom, ktoré ústava priznáva obciam a vyšším územným celkom (samosprávnym krajom), t. j. požíva ústavnú ochranu,

b) právomoc ústavného súdu konať a rozhodnúť o porušení ústavného práva podľa čl. 71 ods. 2 druhá veta je možné odvodiť z čl. 124 ústavy, ktorý vo všeobecnosti zakladá povinnosť ústavného súdu zabezpečovať ochranu ústavnosti,

c) porušenie práva ustanoveného v čl. 71 ods. 2 druhá veta ústavy predstavuje zároveň aj porušenie ústavného práva mesta Stará Turá ustanoveného v čl. 65 ods. 1 ústavy, pretože ak mesto Stará Turá nebude schopné zabezpečiť financovanie základných škôl v potrebnom rozsahu z prostriedkov pridelených mu na základe namietaného rozhodnutia odporcu, t. j. zo skutočne pridelených prostriedkov na úhradu nákladov na prenesený výkon štátnej správy na úseku školstva, bude nútené zabezpečiť dofinancovanie základných škôl v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti z vlastných finančných prostriedkov resp. vlastného majetku, t. j. z prostriedkov určených na výkon samosprávy, pričom ústava mu prostredníctvom čl. 65 ods. 1 ústavy garantuje samostatné hospodárenie s týmito prostriedkami. Inými slovami porušením ústavného práva podľa čl. 71 ods. 2 druhá veta ústavy dochádza aj k porušeniu ústavného práva podľa čl. 65 ods. 1 ústavy, a preto sťažovateľ namieta porušenie ústavného práva podľa čl. 71 ods. 2 ústavy v spojení s porušením čl. 65 ods. 1 ústavy namietaným rozhodnutím odporcu. Nepridelenie finančných prostriedkov na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy totiž predstavuje nepriamy zásah do práva samostatne hospodáriť s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami garantovaného čl. 65 ods. 1 ústavy.“

Na základe uvedeného sťažovateľ od ústavného súdu žiadal, aby vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Rozhodnutie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 19706/2003-53 z 3. 9. 2003, ktorým ustanovilo Závazný limit dotácie na bežné výdavky úseku školstva pre rok 2003 - úprava je v časti týkajúcej sa základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Stará Turá neústavné a nezákonné, pretože je v rozpore s čl. 71 ods. 1 druhá veta v spojení s čl. 65 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, § 5 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a § 3 ods. 1 písm. a) a odsek 6 a 7 zákona č. 506/2001 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách, v dôsledku čoho nebola základným školám v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Stará Turá pridelená dotácia z prostriedkov štátneho rozpočtu v zákonom garantovanom rozsahu.

2. *Rozhodnutie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 19706/2003-53 z 3. 9. 2003, ktorým sa ustanovil Záväzný limit dotácie na bežné výdavky na úseku školstva pre rok 2003 sa v časti týkajúcej sa základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Stará Turá zrušuje.*

3. *Ministerstvu financií Slovenskej republiky sa prikazuje zmeniť rozhodnutie č. 19706/2003-53 z 3. 9. 2003, ktorým sa ustanovil Záväzný limit dotácie na bežné výdavky na úseku školstva pre rok 2003 v časti týkajúcej sa základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Stará Turá tak, že im prideli dotáciu zo štátneho rozpočtu v zákonom garantovanom rozsahu.“*

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127a ods. 1 ústavy a s účinnosťou od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy proti neústavnému alebo nezákonnému rozhodnutiu alebo inému neústavnému alebo nezákonnému zásahu do vecí územnej samosprávy, ak o jej ochrane nerozhoduje iný súd. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v § 57 až 58e zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Obce ako samostatné územné samosprávne a správne celky Slovenskej republiky rozhodujú a uskutočňujú všetky úkony súvisiace s územnou samosprávou (čl. 68 ústavy) a konajú tiež ako orgány výkonu prenesenej štátnej správy v súlade s kompetenciami prenesenými im zákonom (čl. 71 ods. 2 ústavy).

Sťažnosť podľa čl. 127a ods. 1 ústavy však môže podať orgán územnej samosprávy obce len v prípade, keď došlo k neústavnému alebo nezákonnému zásahu do vecí územnej samosprávy (tak ako sú upravené v § 4 zákona o obecnom zriadení).

Ústavný súd preto pri posudzovaní sťažnosti skúmal, či obec pri zabezpečovaní financovania škôl a školských zariadení uplatňuje výkon samosprávy obce podľa čl. 67 ústavy a § 4 zákona o obecnom zriadení alebo prenesený výkon štátnej správy podľa čl. 71 ods. 2 ústavy. Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prechode niektorých pôsobností“) v § 2 písm. g) upravil, že na obce prechádzajú pôsobnosti na úseku školstva - bod 3.1 zriaďovanie a zrušovanie základných škôl. Ako vyplýva z § 1 ods. 2 citovaného zákona, ide o prenesenie výkonu pôsobnosti štátnej správy na obce a prechod pôsobností v rozsahu ustanovenom zákonom z orgánov štátnej správy do samosprávnej pôsobnosti obcí. Obec podľa zákona č. 542/1990 Zb. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon o štátnej správe v školstve“) a s účinnosťou do 31. decembra 2003] vykonávala štátnu správu na úseku škôl a školských zariadení, pričom jej rozsah bol upravený zákonom o prechode niektorých pôsobností a financovanie zákonom o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení (s účinnosťou do 31. decembra 2003).

Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že zákonodarca upravuje zriaďovanie, zrušovanie, ako aj financovanie základných škôl ako výkon prenesenej pôsobnosti štátnej správy podľa čl. 71 ods. 2 ústavy, a nie ako výkon územnej samosprávy obce podľa čl. 67 ústavy. Túto skutočnosť považoval ústavný súd za rozhodujúcu pri skúmaní, či rozhodnutím Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 19706/2003-53 z 3. septembra 2003, ktorým ustanovilo „Záväzný limit dotácie na bežné výdavky na úseku školstva pre rok 2003 - úprava“, mohlo dôjsť k zásahu „do vecí územnej samosprávy“, proti ktorému možno podať sťažnosť ústavnému súdu, a zistil, že tomu tak nie je, keďže zriaďovanie a rušenie základných škôl, ako aj ich financovanie patrí medzi právomoci, ktoré obce vykonávajú v rámci preneseného výkonu štátnej správy, a nie v rámci územnej samosprávy (pričom ich

postup musí byť v súlade so zákonom o štátnej samospráve, zákonom o prechode niektorých pôsobností a zákonom o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení).

Primátor mesta Stará Turá ako orgán územnej samosprávy preto od ústavného súdu požadoval konanie, ktoré netvorí súčasť žiadnej právomoci ústavného súdu podľa čl. 125 až 129 ústavy, keďže namietal neústavnosť a nezákonnosť zásahu orgánu štátu do oblasti výkonu prenesenej štátnej správy, a nie územnej samosprávy. Z tohto dôvodu bolo potrebné jeho sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Ústavný súd preto nemohol vyhovieť ani požiadavke sťažovateľa, aby svoju právomoc vo veci konal odvodil z čl. 124 ústavy, ktorý mu ukladá povinnosť zabezpečovať ochranu ústavnosti. Ani uplatňovanie čl. 124 ústavy v jeho rozhodovacej činnosti totiž ústavnému súdu nedáva oprávnenie konať vo veciach, na ktoré ho ani ústava, ani zákon o ústavnom súde nezmocňuje.

Ústavný a zákonný dôvod na konanie ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa napokon nepredstavujú ani negatívne finančné dopady výkonu prenesených úloh štátnej správy na hospodárenie obce s jej vlastnými finančnými prostriedkami.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2004